

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Lakásnyomor és kertváros-mozgalom.

(Dr. M.) A munkásházak építésének eszméje akkor merült fel a külföld iparvárosaiban, amikor a múlt század közepén a gyáripár újra óriási lendületet vett és igen sok munkás tömörült össze egy-egy központba. Ez volt az adott helyzet. Meg kell vallani — és ez legkevésbé sem esik nehezünkre, — hogy sem a tőke, sem az állam nem kezdeményezték a munkások tizezreinek elhelyezését, hanem az ilyen irányú mozgalomhoz az első lökések a szakszervezetektől indultak ki, amelyek nagyon sok üdvös eredményt értek el egyébként is a munkásság egészségi érdekeinek megvédésében. Azóta az egyes államok is jóindulattal nézik e törekvéseket, nálunk Magyarországon az anyagi segítytől sem idegenkedik az állam, csak az a baj, hogy az ügy vezetését nem társadalmi, hanem megyei vagy városi közigazgatási szervekre bizza, amelyek csigalassúsággal szoktak feladataik felé haladni. Elénken emlékezik közönségünk még arra, mennyit irtunk és irtak, beszéltünk és beszéltek két év óta városunkban a munkásházak ügyében, de azért munkásház még nincs és — a nagy csendből következőleg — egyelőre nem is lesz.

Munkásházak építésével a lakásnyomor jó részét lehet majd enyhíteni vagy eltüntetni, gyökeresen azonban minden baj ellen csak akkor adunk orvosságot, ha a munkásmozgalom összeolvad a kertváros-mozgalommal. Természetesen ott és annyiban, ahol és amennyiben a terepviszonyok megengedik.

Lakás és lakás között még a legegyszerűbb fokon is nagy különbség van. A bérházak körülményei, akármilyen gyakorlati beosztásuk van is, elzárják a lakót az élet forrásától a természettől, a napfénytől, a levegőtől. Az tehát az ideális törekvés, hogy egy-egy családnak meg legyen a külön háza és kertje és ezt a törekvést szolgálja Németországban a kertváros-mozgalom.

Ez a mozgalom arra törekszik, hogy lehetőleg olcsó mezőgazdasági területeken új településeket létesítsen. E célra a mozgalom vezetősége — esetleg egy-egy létesítendő gyár ve-

zetőségével kapcsolatban — települőtársulatokat létesít és az állam anyagi erejének is igénybevétele a területet a társulat részére megszerzi oly módon, hogy a területre a társulat közösségének fötulajdonjoga rá van telekkönyvelve. Így akarják minden esetleges telekspekulációnak alapszabályszerűleg elejét venni. Az olcsó telekre egyszerű, modern házak épülnek, amelyek rendszeren három szobából, konyhából és mellékhelyiségekből állanak.

Németországban nagy erővel karolta föl újabb időben a társadalom e mozgalmat, Anglia pedig statisztikai adatokban foglalt eredményeket tud ezen a téren már fölmutatni. Huszonöt régimódi angol városban a gyermekhalandóság 145‰, vagyis ezer gyermekből 145 hal meg évenként, három már létező kertvárosban pedig 1000 gyermekre esik az egyikben 38, a másikban 80, a harmadikban hatvanöt haláleset.

E három kertváros építését két angol gyáros kezdeményezte ezelőtt tiz esztendővel. A Londontól ötven kilométernyire most épülő kertváros Letchworth ezeröttszáznegyvenöt hektár területen fekszik. Alapszabály szerint a terület egyharmadát szabad csak beépíteni, e többi kert, szántóföld és erdő marad. A város 30000 lakos részére épül, egy-egy ház bérleti ideje 99 esztendő. A 4 szobás, konyhával, fürdőszobával, kerttel ellátott házak bérlete hetenként 5 márká, egy évben tehát 300 korona. Vannak olcsóbb bérházak is. A múlt évben már 970 háznak volt lakója. Németországban legújabbban Drezda, Karlsruhe, Nürnberg és Magdeburg környékén terveznek kertvárosokat. Ily módon nem csak a lakásnyomort szüntetik meg, hanem sok új gyáripari központot is teremtenek és közelebb jutnak a nagyvárosok decentralizációjának megoldásához is.

Politika.

A néppárt Bácskában.

Az apatini kerületből hazug híreket korportálnak egyes munkapárti organumok. Zsidómódra egyenlenséget akarnak szítani a néppárt hívei között. Remélhető, hogy a néppárt éber vezérei a kerületben megtudják majd akadályozni, hogy ez a rut törekvés ne sikerüljön és a párt egyhangú lelkesedéssel szavaz mostani jelöltje, Jankovich Jenő dr. mellett.

Azt híresztelik ugyanis a néppárt elleni, hogy az apatini kerületben inkább óhajtanak Városey Károlyt. Városey Károly egyáltalán nem szándékozott ez idő szerint mandátumot vállalni. Fel lett neki ajánlva az egyik bácskai kerület, de a jelöltséget határozottan visszautasította.

Az apatini pártvesetőség, ismételjük, bizonyára elejét veszi az aknamunkának.

A magyarkanizsai kerületben a néppárt hívei egyre szaporodnak. Ha az első választásnál talán nem is jönne ki többségben, bizonyos azonban az, hogy a Justh-párt és néppárt között pótválasztásra kerül a sor. Zboray május 1-én kezdi meg a kerületben körutját.

Május 1-én d. e. Csantavéren, d. u. a kanizsai-szállásokon;

Május 5-én d. e. Magyarkanizsán, d. u. Martonoson;

Május 8-án d. e. Adán, d. u. Moholon mondja el programbeszédjét.

A bácsalmási munkapárt.

A bácsalmási munkapárt nagyon népes jelölő gyűlésén megalakította kerületi szervezetét, melynek elnöke gr. Teleki József, jegyzői: Greimer Gyula madarasi, Pogány István és Frener Antal bácsalmási tanítók s Koch Márton könyvelő lettek.

A jegyzők berendelték embereiket, (mindegyik 2 korona napidíjat és 1 korona utiköltséget kapott) kik aztán neki is fektettek az evésnek és ivásnak, melynek hatása a gyűlés alatt észrevehető is volt. Folytatos moraj zavarta a szónokokat. Dr. Alföldi Béla német és Sztipics bunyevác beszédét zsinagógai zaj előzte meg, de végre mégis elmondhatták ékes stílusú üres szónoklataikat. Legérdekesebb volt Nagy Pál István jánosalmi polgár beszéde. Beillett volna programbeszédnek, ha nem munkapárti gyűlésen hangzott volna el, mert a munkapártnak programja nincsen. De ezen is tultette magát a jeles polgár. Saját program hiányában a kisbirtokosokról és kisiparosokról szólva a néppárti programot fejtegette. Boldog is volt, hogy idegen tollakkal ékeskedhetett. E boldogság aztán önteltté tette s teljesen megfélekedve magyar voltárol az osztráknak kezdett bókolni. Eltévélyedését azonban idejekorán észrevette, mire azt a merész állítását kockáztatta meg: hogy a munkapárt függetlenné fogja tenni a magyart, mert a munkapárt vagyonszá képes tenni a népet. Kötve hissem, hogy igazza lesz, mert ha e párt őszintén kívánná a kisbirtokosok vagyonsodását, akkor nem tartaná vissza a koalíció ama üdvös törvényét, melylyel 25 százalékról 19 százalékra szállította le a földadót. Hogy pedig ezt Nagy uram elhallgatta, meggratulálták érette a jegyzők s a zsidók. Vakulj magyar!

Megütözve mondogatták az emberek: ennyi zsidót még sohasem láttunk egy helyben. Igazuk van. De igazuk van a néppártiaknak is, midőn zsidó pártnak nevezik a munkapártot.

Titelen Hadzsi Koszta, a szerb radikálisok jelöltje, e hó 24-én mondja el programbeszédjét.

A munkapárt jelöltje, Zákó Milán, a titeli kerületben csak még május 14-én kezdi meg kertesutját.

Ujvidéken e hó 26-án lesz a Just-párt-nak nagy népgyűlése, amely alkalommal Teleky Árvéd gróf elmondja programbeszédét. A népgyűlésen megjelennek Justh Gyula, Hock János, Visontai Soma, Fernbach Károly és Nagy György is.

A vasutasok figyelmébe.

Szabadkán teletorokkal kiabálják, hogy a vasutasoknak muszáj a munkapártra szavazni, mert különben így meg amugy bannak el velük. Ne féljenek a vasutasok a pressziótól, esetleg hivatalos megfenyegetéstől sem.

Meggyőződésük nyílt megvallását biztosítják pragmatikájuknak szakaszai melyeket itt idézünk:

202134—1907. 1. szám. Szolgálati szabályzat 38. §. Az alkalmazott politikai jogait saját meggyőződése szerint szabadon gyakorolhatja.

Az alkalmazottat főlebbvalójának vagy más alkalmazottnak nem szabad semminemű módon befolyásolni oly irányban, hogy valamely politikai párthoz csatlakozzék, annak körébe belépessen, ülésein részt vehessen, valamelyik jelöltre szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, sem pedig megakadályozni abban, hogy politikai jogait gyakorolhassa.

Az alkalmazottat azért, mert politikai jogait a törvényes határok között bizonyos irányban gyakorolta, bárminemű hátránnyal sújtani tilos. (V. Sz. P. 28. §)

45. §. Fegyelmi vétség. 5. §. Az alkalmazott befolyásolása vagy korlátozása a 38. §-ban biztosított politikai jogok szabad gyakorlásában — fegyelmi vétséget képez.

934—ü. v. A Sz. Sz. 38. §-a alapján a tisztviselő vagy alkalmazott politikai jogainak bárminemű szabad gyakorlása a minősítési táblázatban helye nincs.

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter a napokban a budapesti Eötvös-párthoz intézett nyílt levele is a fentemlített szabályokon alapszik, melyben a miniszter ki mondja, hogy a vasúti tisztviselő és alkalmazott szabadon gyakorolhatja politikai jogait, azért semminemű bántódás nem érheti.

Tisztviselők a főispánnál.

Szabadka tisztviselői tegnap d. u. 5 órákor tisztelegtek, Flatt Viktor dr., királyi közjegyző vezetése mellett, Purgly Sándor dr. főispánéál, lakbérük ügyében, s adták át a miniszterhez intézett memorandumukat.

Flatt Viktor a következő szavakat intézte a főispánhoz.

Méltóságos Uram!

Az állami tisztviselők kérelmére azért vezetem ezt a küldöttséget méltóságod elé, hogy rajtuk ejtett sérelem orvoslására támogatását kérem. Szívesen vállaltam magamra azt a tisztet, mert erős hitem, hogy ügyük igazságos és hogy méltóságodnak igazságszeretete és a tisztviselők iránti szeretete minden lehető el fog követni a fennforgó sérelem orvoslására.

Az állami tisztviselők lakbérért a miniszterium egy a zombori pénzügyigazgatóság által készített kimutatás alapján a negyedik lakbérosztály szerint állapította meg. Ez intézkedés sérelmes, mivel a szomszédos Zombor, amelyben a lakások jóval olcsóbbak a harmadik és Szeged, ahol a lakások nem drágábbak a második lakbérosztályba tartozik. Ennek oka az, hogy a zombori pénzügyigazgatóság által készített kimutatásból a miniszterium a drága lakásokat figyelmen kívül hagyta és csupán azon olcsó lakásokat vette számítás alá, amelyeket a kimutatás is tisztviselői lakásoknak alkalmatlannak mondott.

A tisztviselők az irányban kérik méltóságod támogatását, hogy hasson a magas kormányfő oda, hogy egy miniszteri kiküldött a tisztviselők megbízottaival együtt

ujabb kimutatást készítsen, amelynek alapján Szabadka méltányosabb lakbérosztályba soroztassék. Midőn a tisztviselők sérelmeit tárgyaló memorandumot méltóságodnak át nyújtom újból kérem a szabadkai tisztviselők számára szíves támogatását.

A rövid beszéd után felhangzott éljenek csillapultával a főispán a következőket válaszolta:

Méltóságos uram!

Igen tisztelt Uram!

Készséggel veszem át a tisztviselők sérelmeit tartalmazó memorandumot és minden tőlem telhetőt megfogok tenni, hogy a magas kormány kérésüket teljesítse. Erős meggyőződésem, hogy a Szabadka tisztviselőin sulyos sérelem esett. Tudom ugyanis, hogy más városokhoz mérten nagyon sa nyaruk a szabadkai tisztviselők lakbérilletményei és azt is tudom, hogy milyen drágák Szabadkán a lakások. Minden tehetséget, Szabadka főispáni állásának a sulyát, egész erőmet érvényesíteni fogom, hogy Szabadka tisztviselői magasabb lakbérosztályba jussanak.

Midőn ezeket őszintén, férfias nyíltsággal kijelentem, arra kérem az urakat, hogy addig, amíg ügyükben eljárak, legyenek türellemmel. Legyenek meggyőződve, hogy méltányolni tudom azt a hiszalmat, amelyet mostani nagyszámúban történt megjelenésükkel tanúsítanak és amelyet azon szeretet viszonzásának tekintek, amelylyel a tisztviselők iránt mindig viseltetem. Újból ígérem, hogy minden tőlem telhetőt meg fogok tenni kívánásaik teljesítésére és köszönöm megjelenésüket.

A Jakabagitátorok buja.

A szociáldemokraták eddig a kertületi pénztárban szereztek nyugalmas és kényel-állást az agitátoraiknak. Horribilis fizetéseket adtak nekik, dacára annak, hogy az ügyek intézéséhez legtöbbször nem is konyítottak. Ezenkívül busás mellékjöveldmekhez is jutatták őket s ily módon jutalmazták agitátor érdemeiket.

Mindennek hamarosan vége. Az állami munkásbiztosító hivatal kidolgozta új szolgálati és fegyelmi szabályzatát, amelynek legérdekesebb rendelkezése az, hogy a munkásbiztosító pénztári tisztviselő többé nem elnökölhet s nem beszélhet politikai gyűlésen s nem vállalhat állást olyan egyesületben vagy szervezetben, mely a munkásoknak vagy munkaadóknak politikai és gazdasági érdekeit szolgálja. Ezen szervezetek gyűléseiben vagy gyűlekezeteiben részt nem vehet s azok működésébe nem avatkozhatik. A tervezet másik elevebe vágó rendelkezése, hogy eltiltja a pénztári tisztviselőket a mellékfoglalkozástól. Pénztári tisztviselő ezen felül nem foglalhat el a pénztár kötelekébe tartozó munkaadótól ellátást, ajándékot s tilos attól bármiféle előnyt igénybe venni.

Ezt hát méltán fájlalhatják a jeles agitátor urak. Vége a jó módnak, az agitátorság boldog korszakának napja letűnőben. Persze még vigasztalják magukat, hátha az Állami Munkásbiztosító Hivatal tervezete nem válik valóra vagy legalább is némi enyhítésekkel hagyják jóvá. Csakhogy ez a remény hiába való, mert a szociáldemokrata agitátorok már régen eljátszották azt a lehetőséget, hogy botrányos üzelmeket akár szelidített mérvben is tűrni lehetne. A katasztrófa be fog következni — az agitátorok nagy szomorúságára és a tisztességes munkások igaz örömeire.

H I R E K.

Meghívás.

A helybeli Oltár Egylet folyó hó 25-én kézimunka kiállítást rendez, mely alkalommal az ujonnan épült tavankuti templom részére készített templomi fehérműt az igazgatóság fogja főtisztelendő Rómics Gergely plébános urnak átadni. Megnyitás dél-

után négy órákor a helybeli Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánéknak dísztermében, melyre úgy az egylet tagjait valamint a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívják.

A kiállítás hétfőn délután négy órától hat óráig megtekinthető.

Belépő díj nincs, azonban a kitett perselybe köszönettel fogad, az egyesület nemes céljaira bármely csekély pénzbeli adományt az

Elnökség.

A mai lapunkhoz csatolt csekkeken kiténtetett összeg a március hó végéig járó előfizetési díj.

— **A szabadkai szentgyörgyi installáció és bucsu rendje.** Április 24-én reggel bucsu alkalmából hat órákor gyóntatás: hét órákor bunyevác kismise, nyolc órákor magyar kismise, mind a kettő áldoztatással és hirdetésekkel szent beszédek nélkül; kilenc órákor kezdődik az ünnepély. A hatóság tagjai a plébánián gyülekeznek, honnét körmenet alakjában vonulnak át a templomba, hol is az installációt kezdi Hegedüs Lénárd esperes alkalmi beszéddel és az evangéliumos könyv átadásával. A törvényhatóság nevében pedig a polgármester adja át a templom kulcsait, asután az installált plébános, Kuluncsics Pál fog bemutatkozni híveinek, ezt nyomban követi a Szentséggel való szentmise, mellyel az ünnepély templomi része bevégeződik.

— **Keresztény szociális ügyek.** A Szabadkai Keresztény Munkás Egyesület választmánya f. hó 24-én vasárnap délelőtt 10 órákor ülést tart, melyre a választmányi tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

— **Szabó szakgyűlés.** A Keresztény Munkás Egyesület f. hó 25-én hétfőn este 8 órákor szabó-szakgyűlést tart, melyre úgy a tagokat, valamint az érdeklődőket meghívja az elnökség. Szaktársak! A mi érdekünkről van szó; ott legyetek valamennyien.

— **Mulatság.** A helybeli Katholikus Legény-Egylet április 24-én vasárnap este táncfőzérkét rendez, melyre az érdeklődőket ezennel meghívja. Belépő díj 50 fillér. Kísérő anyák belépő díjat nem fizetnek. Szolgazemélnizet kizárva. A tánc vége hajnali egy órákor.

— **A Kossuth temetkezési társulat.** A Kossuth temetkezési társulat alapszabályszerű működését megkezdi. Az aláírók, akik eddig még nem fizették be a beiratási díjat és az alapszabályszerűleg kikötött két halálozást, ezen kötelezettségüknek május 2-ig okvetlenül eleget tegyenek, mert ellenkező esetben a tagok sorából kitoröltetnek, s helyüket mások foglalják el. A tulajgyzés nagy, épen azért ismételve figyelmeztetjük az először jegyző hátralékosokat.

— **Új gazdasági tudósítók.** A földmivelésügyi miniszter Reidl Ede dunacsébi és Kukula János vajszkai lakókat gazdasági tudósítókká nevezte ki.

— **A Történelmi Társulat közgyűlése.** A Bácsodrogvármegyei Történelmi Társulat XXVII. évi rendes közgyűlést f. hó 24-én, vasárnap d. e. 10 órákor Zomborban a vármegyeház kistermében tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. A múzeumőr jelentése. 4. A számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése és a felmentvény iránt való határozat. 5. Az 1910. évi költségvetés tárgyalása és megállapítása. 6. A jövő évi számadások és a pénztár megvizsgálására 3 tagu bizottság kiküldése. 7. Tisztújítás. 8. A zombori ferencendi zárda és templom történetéhez. Irta és fölolvassa Evetovics János, működő tag. 9. Esetleges indítványok. 10. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése. 11. Elnöki záró szó.

— **Felülfizetések.** A zombori kath. legényegyesület által 1910 április 17-én tartott műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság alkalmával felülfizettek a következők: Fernbach Péter — 50, gr. Chotek Rezső 10 kor., Fernbach Károly és neje 10,

Sztrilich Zsigmondné 10, dr. Városy Gyula 10, Bozsanszky János 2, Fuderer Antal 2, Harnuth József 2, Lukácsév Dezső 2, Mattas András 2, Spitzer Sándor 2, Weidinger Lajos 2, Zimmermann Gyula 2, Baits V. 1, Bonifáth József 1, Darázs Gy. 1, Lux F. 1, Marton Rózi 1 korona, Nagy Lajos 1, Nébl Antalné 1, Refle Jakab 1, Rüll István 1, Sulzok Ferenc 1, Saternagy Fábán 1, Sztornagy Sándor 1, Ugry István 1, Ugry Károly 1, Ugry Mihály 1, Vörös Mária 1, Weigand Lőrinc 1 korona, Nebl István 80 fillér, Posch Albert 70, Fejes Józsefné 60, Hoch János 40, Metz József 40, Nébl Adám 40, Varcso Ferenc 40, Markovics György 20 fillér. Az egyesület vezetősége ezúton is hálás köszönetet mond a felőlfizetők szíves támogatásáért.

— **Százhárom éves asszony.** Nem mindennapi nevezetessége van Ujvidéknek. Az ujvidéki Mária Valériamun nevű szegényházban 103 éves asszony éli a pátriárkák nagy korára emlékeztető öreg napjait. 1807-ben született Ujvidéken; évtizedeken át a szomszéd szerénységben tartózkodott; s most honvágyból visszakivándorolt oda, ahol bölcsője ringott. Ertelme, felfogása ép, egészsége kielégítő, úgy, hogy emberi számításra még néhány évecakét élélhet. Neve Gatter Eleonóra.

— **Megdrágul a posta?** Különös törvényjavaslat hírt hozza Bécből a táviró. Steinleiner Rezső dr., a német pártok egyik vezére, ma törvényjavaslatot terjesztett a pénzügyi bizottság elé a levélbélyeg és portók felemeléséről. Steinleiner a levélbélyeg díját 10 fillérről 12 fillérré, a levelező lap árát öt fillérről hatra, az ajánlott levél portódíját öt fillérről hatra, a csomagdíjat tíz fillérről 20 fillérről javasolja megdrágítani. Amennyiben a javaslatot Ausztriában elfogadják, Magyarországon is hasonló módon emelnék a díjtételeket.

— **„Világ” — szenzáció.** A „Világ” című szabadkóműves ujság az igazságnak azzal a szeretetével, mellyel a katolikus ügyeket szereti, kisütötte, hogy Roosevelt és Mikszáth közönséges konspirátorok, összeesküvők és lázadók, akik a Habsburgok ellen törnek. Elmondja, hogy mikor tegnapelőtt Mikszáth a volt elnöknel látogatást tett, Mikszáth megemlítette, hogy magyar közjogi regényt ír. Megírja Magyarországon közjogi történetét. Megírja, hogy a Habsburgok kisajátították az országot. Hogy a magyar király és az osztrák császár, I. Ferenc József stb. stb. — Amint Rooseveltnek ezt Szebeney Ernő ujságíró angolra fordította, Roosevelt egészen elsápadt: — „My dear, — fordult Szebeney Ernőhöz — kérem, nagyon kérem, adják becsületszavukat, hogy erről a dologról egy szó sem fog az ujságokba kerülni. Es ezt senkinek el ne mondják.” Eddig a szenzáció, melyre vonatkozólag Mikszáth a következő radikális hangu cáfolatot adta ki: „A Világban Rooseveltnél tett látogatásom kapcsán kipattant titok egyszerűen légből kapott hazugság.” Hasonló értelmű nyilatkozatot adott ki Szebeney Ernő is. Az egészről csak az a tanulság, hogy a „Világ”-nak nem igen szabad hinnünk, ha az igazságot keressük.

— **Figyelmeztetés!** A beálló könyv-idegy alkalmából kellően óvakodjék mindenki a fővárosi és egyéb ismeretlen utazó könyvügyezőkötől, kik a közönség megtévesztésére törekzenek. — De felesleges is ezekhez fordulni, mert Heumann Mór könyvkereskedő részletes tájékoztatóban bármely magyar szépirodalmi és gyűjteményes munka előnyös havi részletfizetésre kapható és előzőleg megtekinthető.

— **Szerencsétlenség munka közben.** Dungserszki Jása földbirtokosnál kocsis minőségben volt alkalmazva Ruzsicsán Tamás, ki az uraságnak a kátyi határban fekvő birtokán földhengerléssel foglalkozott s a hengerről oly szerencsétlenül bukott le, hogy a jobb lába a henger alá került s azt teljességgel összemorzsolta. A sérültnek öt apró gyermeke van. Gyógyítás végett az ujvidéki kórházba szállították.

INNEN-ONNAN.

Egy pesti ember kivitte az alagi löversenyre a vidéki ismerősét. Falusi atyafi volt az ipse, aki még soha életében nem látott löversenyt, de olyan lovat sem, amelyik úgy tud futni, mint egy verseny-paripa.

— Na öreg, mit szól hozzá? — kérdezte a bámoló atyafit a vezetője.

A falusi polgár csak nézi a próbaploppot és meglepődéssel bólintgat:

— Ez már lu!... Ezek közül alighanem első lesz az egyik!

TANÜGY.

+ **Riadó az iskolában.** A m. kir. kultuszminisztérium rendeletet küldött a tanfelügyelőknek. A rendelet első része a tűzrendészeti szabályokat foglalja magában az iskolaépületek tűzbiztonságának megővésére, második részében beható utasításokat ad a gyermekek oktatására és a szükséges gyakorlatok rendezésére. Az egyes osztályok kiképzése után gyakorlatot fognak tartani a többi osztályokkal. Minden iskolában negyedévenként próbariasztások tartandók. A tanulókat figyelmeztetni kell arra, hogy lesz tüzlárma, de úgy, hogy annak időpontjáról ne legyen tudomásuk. Egy évben legalább egyszer füst mellett tartandó meg a próba, hogy a gyermekek komoly esetben a füsttől ne ijedjenek meg. A rendelet részletesen megállapítja a riasztás és kivonulás módozatait, a tanító viselkedését. A tanító kivonuláskor az ajtó mellett áll föl, míg a tanulók mellette vonulnak el és helyét csak az utolsó gyermek távozása után hagyhatja el.

+ **Betiltották a privátakat.** A kultuszminiszter legújabb rendeletével szép mellékjövdelemről fosztotta meg különösen a városi tanítókat és tanárokat. Ugyanis körrendeletet adott ki, melyben az állami tanítókat és tanítókat, valamint a középiskolai tanárokat fegyelmi vizsgálat terhe alatt eltűntje a privátok tartásától, sőt azt sem engedi meg, hogy a tanítók azon kerület vagy városrészben, melyhez iskolájuk tartozik, otthon a háznál magán leckeorákat adjanak. Mindenesetre a visszaélések kényszerítették a minisztert e rendelet kiadására. Bár ha a tanítóság helyzetét az anyagi kérdésekben becsületesen biztosították volna, soha sem kényszerült volna arra, hogy még az iskolai előadásokon kívül is agyondolgozza magát, esetleg visszaéléseket kövessen el.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az ideges nők.

Ernest Blum és Raoltoch 3 felvonásos vigjátéka igazán több elismerést érdemelt volna, mint a félig telt ház. Az igazi elmésséggel vezetett mesészöveg mindvégig lekötötte a tegnapi hallgatók figyelmét. Ebben tagadhatatlanul nagy érdeme volt a szereplőknek; kik közül senkit sem lehet dícséret nélkül említeni — Csáder Irén alakítása a legjobbak közül való, Kondrát Ilona pedig címszerepét a legteljesebb élethűséggel adta. Szőke Sándor szokott generű szerepében kiválóan jó volt. Szatmáry sok megérdemelt tapsot kapott, beugrott Szabak L.-vel együtt. Kalos Gyula szerepét Szabak M. adta közvetlenséggel és átérzéssel. Cserényi — mint mindig — nagyon jó volt, Sárközi B. kiváló produkált. Dacára, hogy több beugrott szereplő játszott, bátran állíthatjuk, hogy az Ideges nők tegnapi előadása a legsikerültebbek közé tartozik s igazán élvezetes estét nyújtott a csekély hallgatóságnak kik szinte megbocsájtották, sőt talán nem is vették észre az első előadás után gyakran tapasztalható szereptudáshiányból származó dűcögőséget.

Színházi műsor:

Péntek: Dollárkirálynő.

Szombat: Obsittos.

Vasárnap: Délután Gésák.

Este: Obsittos.

IRODALOM.

— **A gyakori szent áldozásról.** Egy füzetecske jelent meg a napokban a gyakori szent áldozásról. Szerzője Drebítka Ferenc jezsuita atya. A gyakori szent áldozásra buzdít benne, s a kétségeskedőknek b. Viameyvel feleli: „Senki sem méltó erre, még az angyalok sem, de a szent áldozás szükséges lelked megmentésére, örök üdvösségére.” Sorba veszi a gyakorlati szent áldozás ellen felhozható kifogásokat és határozottan cáfolja azokat. Ajánljuk a lelkipásztoroknak, hitoktatóknak, tanítóknak. Tekintettel olcsóságára mindenki könnyen megveheti. Ára négy fillér, száma példány három korona. Kapható: Werner Károly könyvnyomdájában Kalocsa.

— **Uj fényképészeti szakkönyv** jelent meg „Modern fényképezés” cím alatt. A szerző Leopold Kornél, ki ezen könyv kiadásával oly praktikus kézikönyvet ad a magyar amatőr közönség kezébe, mely a modern igények s kívánalmak mindegyikét kielégíti. Iránya könnyű, folyékony, úgy hogy megértése senkinek sem okoz nehézséget. Felkarolja az újabb eljárások között az olajnyomást, ozobromnyomást, ozotipiát, melyek szép színhatásuk s könnyű elkészítési módjuk folytán már is óriási tért hódítottak. A szép és díszes kiállítású könyv ára 1 korona 80 fillér. Megrendelhető a szerzőnél, Leopold Kornél Budapest VII, Erzsébet körút 41.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai kir. büntető törvényszék által főtárgyalásra a jövő hét folyamára kitűzettek:

Április hó 26-án: Berger Adolf vétke bukás vétsége, Vukov Balázs súlyos testi sértés büntette, Schwer Pál súlyos testi sértés büntette, Kolompár Bacs Mihály sikkasztás büntette.

Április hó 27-én: Markovics Omer lopás büntette, Sakenderovics József sikkasztás büntette, Fischer Mór sajtó rendőri vétség, Daróczy Mátyás erőszakos nemai közönséges büntette, Fischer Mór sajtó rendőri vétség.

Április hó 29-én: Beniczki Ilona lopás büntette, Ginter János és társai lopás és gazdaság büntette, Kertész Béla sikkasztás vétsége, Iváu Kálmán lopás büntette.

Szerkesztői üzenet.

T. N. Zombor. A jövő hét közepéig minden rendben lesz. Addig kérnek türelmet.
V. Gy. Zenta. Munkába vették.

IRODALMI UJDONSÁGOK:

Balzac: Betti néni, ára 4 kor.
Felvinczi: Művészet könyvtár, ára 8 kor.
Földes: Társadalmi gazdaságtan (Nemzetgazdaságtan), ára 12 kor.
Gomesárov: Oblomov korung hőse I—II. kötet, ára 8 kor.
Ibsen: Solnes építőmester, ára 2 kor.
Kelet Népe: Luuger és a trónörökös, ára 1 kor.
Molnár: A Bohányi (Le Szandale), ára 60 fill.
Nemzeti politika: Gróf Tisza Istvánnak 1910. télen elmondott beszédei, ára 1 kor.
Rubinyi: Mikszáth Kálmán stílusa és nyelve, ára 4 kor.
Tomasányi: A troubadour almakeringő, ára 2 kor.
Turgenyev: Ostalaj a nemesi fészék, ára 4 korona.

Kapható:

Krécsi A. Nándor könyvkereskedésében
Szabadkán, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.
Telefon 2—83.

4

Legjobb, legtisztább,
ezáltal a legegészségesebb is
a Schätz-féle gyári töltésü
koronás dugóval ellátott

**KŐBÁNYAI
PALACK-SÖR**

— Naponta friss töltés érkezik! —
A következő fajokból állandó raktár:
Korona-sör } világos sörök.
Király-sör }
Tavaszi sör } 1204—26
Bajor sör } barna
Goliát Maláta-sör } sörök.
Bak-sör }
Valódi müncheni sör }

A Schätz-féle palack-sör ép oly jó,
mint a friss csapolás.
Olesó árak mellett 10 palack
rendelésnél házhoz szállít

NOJCSEK GÉZA,
a Schätz sörök főraktárosa.
TELEFON-SZÁM: 222.

Biztos kereset!
Kellő biztosíték mellett szállítok
teljes vasuti kocsirakományokban
I. rézgálicot,
cséplésre való I. szenet,
I. bánáti lisztet és sót.
Ajánlatokat e lap kiadóhivatala
továbbít. 1239—6—5

A Zimonyi-uton
egy háztelek
eladó.
Cím a kiadóhivatalban.
1235—6—6

Hirdetéseket
jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.
1235—6—6

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és kereskedőket.

- Abrasich Mihály és Társai**
bádogos. Szabadka, I., Kölcsey-utca 254.
- Balázs Piri Kálmán**
szijgyártó és nyerges. Szabadka, VI.
kör, Halasi-ut 210. szám.
- Csajkás Lajos** órás és ék-
szerész. Deák-utca 18. szám, Szombathy Károly fényké-
pész mellett.
- Dániel A. József**
cserepályaharaktára. Szabadka, VI.,
Harmat-utca 275. Telefonszám 148.
- Deák István** épület-műlakatos
és gépjavitó üzlete
Szabadkán, Kállay Albert-utca, Prokesch-palota.
Elvállal épület-ajtók és ablakvasalást, rácsokat,
sirkereket, szivattyus kutakat, varrógépek és
kerékpárok szakszerű javítását, szobacsengők és
telefon bevezetést és javítást.
- Fekete Dezső és Társai**
Palatinus—Bartus, kőfaragó és szob-
rász Szabadka, I. kör, Deák-utca 68. sz.
- Fimpl István** cukrász. Szabadka,
VI. kör, Deák-utca 3.
Telefonszám 206.
- Fekete, Temunovits és Társai**
kézmű- és divatáru kereskedése.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon-
szám 371. Legelőször bevásárlási forrás.
- Fierst István** cukrász. Szabadka,
I. kör, Eötvös-utca
85. Telefonszám 381.
- Fuszek M. utóda Amon Irma**
virágcsarnoka. Szabadka, I. kör, Eg-
ressy-utca, a színház mellett.
- Gál Péter** dísztemetkezési vállá-
lata. Szabadka, VI. kör,
Deák-utca 4. szám.
- Gálik János** bádogos mester.
Szabadka, VIII. kör,
Kossuth-utca 1.
- Kasza János** tűzfű, szén nagyban és
kicsinyben való elárúsítása.
Házhoz szállítva. Szabadka, Deák-utca 3.
- Kovács Béla és Társa**
varrógép-, kerékpár- és gramofon-keres-
kedése. Szabadka, Kazinczy-utca. Telefon 339.
- Kövecz Erzsébet** női kalapárus.
Szabadka, VIII.
kör, Kossuth-utca 22. szám.
- Kuthy György fiai**
húscsarnoka. Szabadka, I. kör, Deák-
utca 64. szám.
- „Kühne“ Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.
és az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
képviselőisége és bizományi raktára Szabadkán
Szedenik és Sebők (Vermes-ház) a nagy-
templommal szemben. Interurbán. Telefon 546.
- Milánkovics András**
kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VI., Deák-utca 18. Telefonsz. 377.
- Moldoványi József**
dísztemetkezési vállalata. Szabad-
ka, VI. kör, Deák-utca 5.
- Morvai Antal és Novák Mihály**
motorerőre berendezett márvány-,
mozaik- és cementáru-gyára. Sza-
badka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti
indóházzal szemben).
- Sifis Gyula** hentesáru-üzlete és
flüstördéje. Szabadka,
VI. kör, Deák-utca 1—2.
- Szalay Gyula** esztergályos.
Szabadka, I. kör,
Damjanich-utca.
- Széchenyi István** épület- és butor-
asztalos
Szabadkán, Damjanich-utca 102. sz. a. (Lévsz-
ház) Zöldfa-korcsma.
- Szombathy Károly**
fényképész. Szabadka, VI., Deák-utca 3.
- Sztipics Albert** épület- és műlakatos.
Szabadka, VI. kör, Petőfi-
utca 80-ik szám (Dohány-féle ház).
- Tumbász Ferenc**
kézmű- és divatáru kereskedő.
Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.
- Vukovits Gerő** rövid-
díszmű-, női- és úri-
divatáru-üzlete. Szabadka, I., Deák-utca, Ver-
mes-féle házban.

Ajánljuk saját készítményű

SIRKÖVEINKET

a legelőször gyári árban. 1197—26

Elvállalunk mindennemű

KŐFARAGÓ- ÉS GIPSZ-MUNKÁKAT,
betűk kivésését és aranyozását.

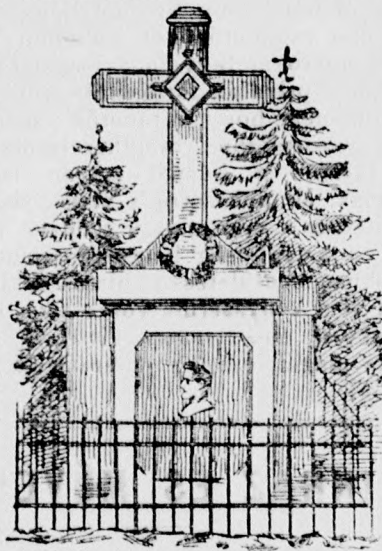
Költségvetések és rajzok díjtalanul.

Egyben felkérjük a nagyérdemű közön-
séget, hogy mielőtt bárhol sirkövet venne,
győződjék meg olesó árainkról.

Fekete Dezső és Társai

Palatinus—Bartus

Szabadka, Deák-utca 68., Dimitrievits-ház (Huspiac).

Telefon-szám 369.

GÖRÖG ANDRÁS
villanyberendező műhelye
o Szabadkán, o
V. kör, Kőteles-utca 249-ik számú saját házában.
881—46

Vizvezeték- és fürdőberendezések
a legújabb rendszer szerint.

Javítások gyorsan és szakszerűen
több évi jótállással.

Költségjegyzék díjmentes gyári árakon.

